

Genesis 35: Bethel revisited – Viering HA.

Orde van dienst:

Welkom

Votum en zegengroet

Psalm 147: 1

Wet

Nieuw Liedboek 990 De laatsten worden eersten

Gebed

Lezen: Genesis 35

Preek

Nieuw Liedboek 985 Heilig, heilig, heilig...

Viering HA:

Formulier

Zingen: GK 184 Heer, wij komen vol verlangen

Zingen tijdens aangaan:

Nieuw Liedboek 287 Rond het licht dat leven doet

Psalm 130

Psalm 16 Psalmen voor nu

Dankgebed.

Collecte –

Psalm 138: 1, 2

Zegen.

Inleiding op Schriftlezing:

Vandaag trekken we voor het laatst op met Jakob. Het werd een lange tocht.

Nu het laatste stukje: Jakob trekt het beloofde land binnen.

Het beloofde land. Land van melk en honing.

Dat klinkt heel paradijselijk.

Als de folder van een reisbureau. Met foto's van witte stranden en wuivende palmen. Elke avond een mooi strandfeest bij een groot kampvuur.

Het beloofde land is nog geen paradijs. Er worden ook daar nog graven gedolven. Maar Jakob en zijn kinderen leven daar wel met een belofte op zak: het land zal openbloeien en vruchtbaar zijn.

En als Jakob één ding geleerd heeft in zijn tumultueuze leven, dan is het wel dit: 'Als God iets belooft, dan doet hij het'.

Preek:

Bij een nieuw jaar horen goede voornemens.

U kent ze wel: stoppen met roken, de hele maand januari geen alcohol, meer bewegen, minder suiker, minder vlees, meer Bijbellezen en bidden, minder Netflixen....

Goede voornemens. U kent ze.

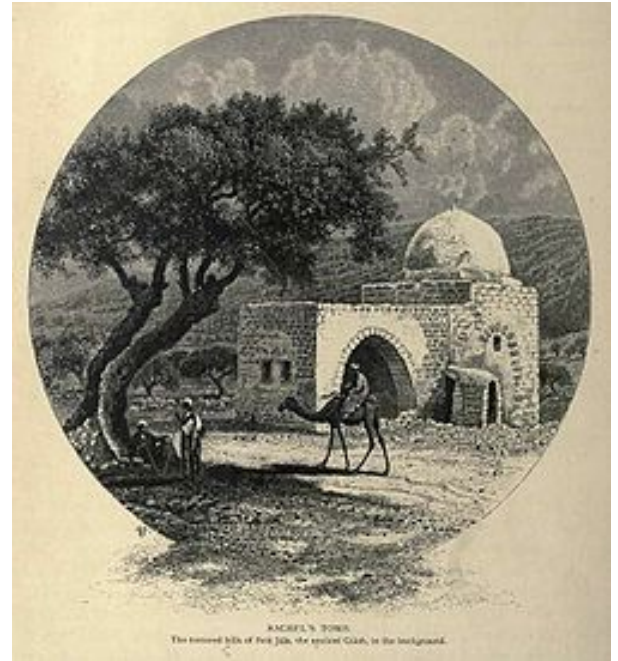
Vaak blijft het daarbij. Je gedrag veranderen blijkt heel moeilijk.

Je kunt makkelijk denken: 'Morgen begin ik wel! Morgen doe ik het beter'.

Is Jakob er ook zo eentje? Zo eentje als wij?

Nee.

Want als Jakob terugkeert naar Kanaän zegt God tegen Jakob: "Ga naar Bethel en blijf daar. Bouw daar een altaar voor de God, die aan je verschenen is toen je op de vlucht was voor je broer Esau".

Terug in Bethel.

De plek waar hij de droom had van die trap. Engelen klommen omhoog en weer naar beneden. Wat was de hemel dichtbij! De plek waar de HERE zelf bij hem stond en hem beloofde, dat hij Jakob zou beschermen op zijn vluchtweg. Toen sprak de HERE over het land en over veel nakomelingen. Over zegen en terugkeer.

Nu is Jakob daar weer en wat ziet hij: God heeft zijn beloften waargemaakt. Hij kijkt om zich heen en ziet zijn vrouwen en kinderen. Zijn kuddes en knechten. En het beloofde land ligt aan zijn voeten.

God is trouw. Hij leeft echt!

En dán zegt Jakob tegen al die mensen om hem heen: "Doe de vreemde goden weg. Reinig je en doe schone kleren aan. Laten we naar Bethel gaan om voor God een altaar te bouwen. De God die naar mij heeft omgezien toen ik diep in de ellende zat en die de hele reis bij mij was".

En het gebeurt.

Iedereen geeft de afgodsbeelden en zelfs de gouden oorkringen aan Jakob en die begraaft ze diep in de grond. Voordat ze het land in trekken houdt Jakob grote schoonmaak. Want je kunt niet een altaar bouwen voor God met de oude afgoden nog in je hart.

Wat zijn afgoden?

Heel kort: dat is alles waar je je geluk van verwacht. Zekerheid. Succes. Vervulling.

Afgoden nemen de plaats van God in.

Het zijn dus niet altijd beelden van steen of van goud. Zoals toen in de tijd van Jakob. Beelden, waar je een tempel voor bouwt. Die je kunt inleveren en begraven.

Afgoden zijn vooral denkbeelden. Ze leven in je eigen hart. Calvijn zei het zo: 'Het hart van een mens is een fabriek waarin afgoden worden bedacht'.

Mensen zoeken steun, geluk, zekerheid in een volstrekt onvoorspelbare wereld. En bedenken goden.

Wat zijn onze afgoden?

Paulus schrijft: "Hebzucht is afgoderij". Geld kan jouw afgod worden. Jouw zekerheid: 'Als ik geld heb, ben ik gelukkig'. Jezus noemde geld de Mammon.

Niet omdat geld zelf slecht is. Het is een makkelijk ruilmiddel. Maar het wordt slecht als je daar je geluk van verwacht. Als je alles opoffert voor geld.

Zo kan sport, seks, je uiterlijk, je carrière een afgod worden. Maar ook je ego. Alles doe je om gezien te worden. Om je gezicht te redden. Je knielt voor de afgod "ik".

Jezus vraagt: wat is jouw afgod? Wat komt steeds weer tussen jouw en God in?

Goed voornemen: begraaf je afgoden.

Houd grote schoonmaak in je hart en vind het hart van God.

Bid of God je daarbij wil helpen. Of hij je mensen wil geven, die jou steunen.

Jakob keert terug in het beloofde land. Land van welvaart en rust. Van shalom.

Maar als je leest wat er gebeurt, dan valt die terugkeer wat tegen.

Er is nog helemaal geen rust.

Je ziet Jakob steeds weer verder trekken. Steeds weer opbreken. Van Sichem naar Bethel. Van Bethel naar Efrata. Van Efrata naar Hebron. Steeds weer op reis. Nog nergens thuis. En overal zijn er vijandige volken.

Deze week kwam de nieuwe lijst van landen uit waar er veel Christenvervolging is. Deze lijst is uitgebracht door de stichting Open Doors.

Dia.

Wereldwijd worden er 260 miljoen christenen vervolgd. Hier ziet u een kaart van de landen van de wereld. Hoe paarser de kleur, hoe groter het geweld tegen christenen. Noord-Korea. India. Somalië. Iran...

Vooraf in Afrika neemt de vijandschap toe. Moslimstrijders moorden soms hele dorpen uit.

Onze wereld kent geen rust.

Nog niet.

Gods kinderen zijn daarom steeds in beweging. Op de vlucht. Op reis achter Jezus aan. Pelgrims.

Jakob keert terug naar het beloofde land. Land van welvaart, leven en shalom.

Dat klinkt heel paradijselijk.

Dat is het niet.

Er wacht Jakob in Kanaän groot verdriet: Rachel sterft. Jakobs liefste.

Rachel is dan opnieuw in verwachting. Na Jozef verwacht zij een tweede kindje. Wat een blijdschap.

Maar de bevalling is zwaar.

Zó zwaar dat Rachel het niet redt. Ze heeft nog de kracht om haar zoontje op de wereld zetten. Maar het kost haar zoveel kracht, dat het leven uit haar weg vloeit. Ze heeft nog het bewustzijn om haar zoontje een naam te geven: 'Ben oni'. Dat is: 'zoon van mijn verdriet'.

Al haar bitterheid, al haar verdriet en strijd legt ze in deze naam: 'ongelukskind'.

Zo vaak verlangd naar een kind. Zo geworsteld met haar zus. En nu ontvangt ze kinderen en zal ze hen niet zien opgroeien. Nooit zal ze hun gelach horen in de tent. Nooit zal ze hen zien als ze groot en sterk zijn geworden en zelf weer kinderen krijgen. 'Ben-oni', 'ongelukskind' kan ze nog fluisteren.

Wat heb ik aan een kind als ik zelf geen toekomst heb?

Rachel is ontroostbaar: Ben-oni zijn haar laatste woorden. Er is blijkbaar een verdriet waar geen troost voor is. Wat je niet weg kunt nemen. Het verdriet blijft.

De tranen van Rachel zien we later weer terug.

Als mannen, vrouwen en kinderen door de wrede legers van Assur in ballingschap worden gevoerd.

Als familie is gedood. Als ze hun huizen en akkers achter moeten laten. Als ze langs Bethlehem trekken en bij doorgangskamp Rama worden weggesleurd naar een vreemd land.

Dan worden de tranen van Rachel door de profeet Jeremia opgehaald en wordt het verdriet van die mensen vergeleken met het verdriet van Rachel toen zijn stierf bij de geboorte van haar kindje.

Ontroostbaar verdriet.

Weer later worden de tranen van Rachel genoemd in de nacht, dat Herodes de jongetjes in Bethlehem liet vermoorden. Vlak na de geboorte van Jezus. Moeders blijven achter met hun dode kind bloedend in hun armen. Ontroostbaar. Zoals Rachel.

Er is een verdriet waar geen troost voor is op deze aarde. Zelfs niet in het beloofde land.

Zelfs nu nog kun je het graf van Rachel bezoeken.

Dia.

Nog steeds is dit graf een plek waar mensen heen gaan met hun ontroostbare verdriet.

Met hun bittere tranen.

Dat kan. Dat je ontroostbaar bent. Dat geen enkel goed woord binnenkomt. Dat je al die mooie kaarten met gedichten wel zou willen verscheuren. Als je kind sterft. Als je moeder veel te jong sterft. Als je kind misbruikt is. Als je man je achterlaat voor een ander. Als je overal kinderen om je heen ziet en je zo graag ook zelf kinderen had willen hebben.

Verdriet kan als een schaduw met je meetrekken. Het is altijd bij je. Soms valt die schaduw achter je als je in de zon loopt. Maar als je een hoek omgaat, kan die schaduw opeens weer voor je voeten liggen en je hart vullen met tranen. De tranen van Rachel.

In dit leven kun je ontroostbaar zijn.

Er worden nog meer graven gedolven.

Het graf van Deborah, de voedster van Rebekka. Zij wordt vlak bij Bethel begraven.

En tenslotte sterft ook Izaäk, de vader van Jakob en Esau. Na een lang leven: hij werd 180 jaar oud.

Vlak bij Hebron wordt hij begraven. En dan staat er heel mooi: 'Hij werd begraven door zijn zonen Esau en Jakob'. Samen staan de twee zonen bij het graf van hun vader.

En dan lees je ook nog even in één vers over Ruben. De oudste zoon van Jakob. Dat hij sliep met Bilha. Met de vrouw, de bij-vrouw van zijn vader. En Jakob hoorde dit. Hoeveel verdriet kun je als mens eigenlijk dragen?

Jakob trekt het beloofde land binnen.

Dat klinkt heel paradijselijk. Maar dat is het niet. Er is nog veel gebroken. Veel verdriet. Het kwaad erg sterk. Het is blijkbaar nog maar een voorlopige vervulling. Er blijft nog veel om naar uit te kijken. En dat doet Jakob.

Als Rachel sterft en haar kind in een laatste fluistering "Ben-oni" noemt, 'kind van verdriet', dan geeft Jakob zijn zoontje een andere naam: 'Ben-jamin'. Zoon van mijn rechterhand. Dat is: 'Zoon van geluk'. Gelukskind. Jakob kijkt vooruit. Hij trekt verder.

Hij herkent het verdriet van Rachel. En wat moet het verlies van zijn Rachel loodzwaar voor Jakob geweest zijn. Toch laat hij zijn gezin niet in troosteloosheid ondergaan.

En dat heeft alles te maken met geloof.

Overall waar Jakob langstrekt, richt hij gedenksteden op.

Er ligt een lang lint van grafstenen achter Jakob op weg naar het beloofde land.

Maar ook een lint van gedenksteden.

Nu weer.

Want de HERE zoekt Jakob bij Bethel weer op. En hij herhaalt zijn belofte: 'Aan jou geef ik het land en aan je kinderen en hun kinderen'.

Jakob hoort Gods belofte en richt een steen op. Hij giet er wijn en olie over uit en wijdt zo de steen tot een gedenksteen. Een steen, die zegt: 'Hier klonk de stem van God! Hier heeft hij zijn beloften nog eens op het hart gedrukt!'.

Gedenksteden houden het geloof levend, dat God de toekomst kan openen. Er komt een nieuw paradijs. Het verdriet kan sterk zijn, zijn liefde is sterker. Zijn trouw laat niet los.

Zo ligt het graf van Rachel vlak bij Bethlehem. Bij de velden van Efrata. De plek waar straks de grote zoon van Jakob geboren zal worden. Jezus. Waar engelen vol licht zullen zingen over Gods welbehagen. In de velden van Efrata waar zoveel tranen liggen, klinkt het Ere zij God.

Ruwe herders horen vlak bij het graf van Rachel, dat de Messias geboren is.

Het gelukskind van God.

Ja, en wij trekken verder.

Achter Jezus aan. Op weg naar Gods Koninkrijk op een nieuwe aarde.

Aan alle kanten ervaren we, dat deze aarde nog geen paradijs is. Het kwaad is vaak sterk, de leugen snel en het verdriet ontoestbaar. We laten een lang lint van grafstenen achter ons. Ook de kerk zelf is nog steeds een plek vol gebrokenheid. Wat kun je teleurgesteld zijn. Wat is er veel zwakheid. Het beloofde land ligt blijkbaar verder.

Maar midden in die kerk heeft de HEER een gedenksteen opgericht. Brood en wijn. Tekenen van het offer van Jezus aan het kruis. Het overtuigende bewijs, dat God zijn belofte niet vergeten is.

Dat maakt het verdriet en de pijn niet altijd minder, maar het helpt je wel om vooruit te kijken.

Verdriet wordt geen wanhoop.

En je komt in beweging. Je gaat op weg.

Samen met al die kinderen van God.

Keer op keer vier je de vergeving, die we samen zo nodig hebben.

Totdat straks de dag van Christus aanbreekt en de bruidegom zijn bruid komt ophalen.

Zo kunnen we weer verder.

De schaduwen vallen achter ons, want we zijn op weg naar het licht.

Amen.